

Nr 27.

Ankom till riksdagens kansli den 28 mars 1927 kl. 5 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående faderskapsbevisning medelst blodundersökning.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 179, vilken behandlats av första lagutskottet, har herr *Venmerström* hemställt, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag till sådan ändring av gällande lag att faderskapsbevisning medelst blodundersökning erhåller en mera bestämd ställning i rättsskipningens tjänst.

Beträffande de skäl, motionären anført till stöd för sin hemställan, får utskottet hänvisa till motionen.

Lagen den 14 juni 1917 om barn utom äktenskap innehåller vissa bestämmelser om fastställande av faderskap. Sålunda stadgas i 26 §: »Varder utrett, att svaranden haft samlag med modern å tid, då barnet kan hava avlats, skall han anses såsom fader, där ej uppenbart är, att barnet ej avlats vid det samlag.» Och i 27 § föreskrives bland annat: »Förekommer anledning därtill att svaranden haft samlag med modern å tid, då barnet kan hava avlats, äge rätten förelägga antingen modern att med ed bekräfta eller svaranden att med ed förneka, att sådant samlag ägt rum. Föreläggandet skall givas den, åt vilken med hänsyn till samtliga omständigheter i målet eden finnes kunna med största trygghet anförtros. I beslut om edgång utsätte rätten viss tid, som eden skall avse.»

Bestämmelser angående faderskapsbevisning.

I sitt den 30 november 1915 avgivna betänkande med förslag till lag om barn utom äktenskap m. m. anförde lagberedningen till motivering av 26 § bland annat:

Lagberedningen 1915.

Ett direkt bevis för att ett visst samlag varit befruktande kan ej åstadkommas. Man måste nöja sig med de slutsatser, till vilka man på indirekt väg kan komma. Erfarenheten har lärt, att tiden för det mänskliga havandeskapet väl varierar i olika fall men att man dock med utgångspunkt från tiden för barnets födelse kan bestämma en viss tidsperiod, under vilken avlelsen måste hava ägt rum (konceptionstiden). Den man, som under denna tid haft samlag med modern, kan vara fader till barnet, så vida icke sådan möjlighet av särskilda grunder är utesluten. Men för att full visshet om hans faderskap skulle vinnas, borde det styrkas, att icke någon annan man under samma tid haft samlag med modern. En sådan bevisning kan emellertid i regeln kvinnan ej åstadkomma.

Så vida ej faderskapstalan skall göras omöjlig, kan fordran på dylik bevisning därför ej uppställas. Man måste nöja sig med större eller mindre sannolikhet. Faderskapsbevisningen underlättas därför i de flesta länders lagstiftningar genom särskilda regler, som i det väsentliga hava karaktären av presumtioner.

Vid avfattningen av sitt förevarande förslag har beredningen ansett frågan om faderskapsbevisningen lämpligen icke böra såsom hittills få bero uteslutande på doktrin och rättspraxis. För rättssäkerhetens trygghande äro uttryckliga regler i ämnet av nöden. Med avseende å vad förut anförts angående den möjlighet av utredning, som härutinnan står till buds, bör därvid ej gärna kunna ifrågasättas annat än att såsom huvudregel fortfarande skall gälla, att svaranden anses såsom barnets fader, om han haft samlag med modern å konceptionstiden. Detta utesluter emellertid icke, att tillika i lagen upptagas bestämmelser, enligt vilka den sålunda uppställda presumptionen må kunna genom särskilda omständigheter hävas.

Vid övervägande av de spörsmål, som härutinnan kräva sin lösning, synes det till en början givet att, om barnet uppenbarligen icke kan hava avlats vid det samlag, svaranden under konceptionstiden haft med modern, han icke bör anses för barnets fader. Det åligger tydligen den man, som av sådan anledning vill bliva fritagen från faderskapet, att styrka den omständighet, på grund varav barnet icke kunnat avlas vid hans samlag med modern. Bland omständigheter, som i sådant syfte kunna åberopas, må anföras: att mannen vid tiden för samlaget var impotent, att modern redan före sitt umgänge med honom var havande eller att barnet företer rasegendomligheter, som med säkerhet visa, att fadern icke kan tillhöra den ifrågavarande mannens ras. Huruvida det kan styrkas, att preventiva medel använts på sådant sätt, att varje möjlighet av befruktning uteslutits, är en fråga, som det tillkommer domstolspraxis att med ledning av den medicinska sakkunskapen besvara. Skulle svaret bliva jakande och således bevisning rörande sistnämnda omständighet få förekomma, måste i varje fall domstolen synnerligen kritiskt skärskåda denna bevisning.

Vida svårare är att avgöra, huruvida och i vilken mån betydelse skall tillerkännas omständigheter, som äro av beskaffenhet att göra svarandens faderskap tivelaktigt, särskilt den omständigheten att modern under konceptionstiden haft samlag med flera. Vore det möjligt att med någorlunda säkerhet bedöma, huruvida större sannolikhet förefinnes för den enes eller den andres faderskap, skulle det kunna överlätas åt domstolen att på sådan grund välja mellan konkumbenterna. De medicinska myndigheterna hava emellertid förklarat sig anse, att under inga omständigheter hänsyn bör i lagstiftningen tagas till möjligheten att utrona vilken bland flera män, som under konceptionstiden haft samlag med modern, är att anse såsom fader till barnet. Vid sådant förhållande lär en dylik regel icke kunna upptagas.

Lagberedningen 1925.

Jämväl i det av lagberedningen den 22 december 1925 avgivna betänkandet med förslag till lag om arv m. m. har frågan om möjligheten att på medicinsk väg fastställa faderskap berörts. Beredningen yttrar sålunda i motiven till 3 kapitlet, vilket handlar om den arvsrätt, som tillkommer barn utom äktenskap, så ock om arvsrätt efter sådant barn, bland annat följande:

Mot den, som haft samlag med modern under konceptionstiden, måste presumption om faderskap gälla i viss utsträckning. Härvid uppkommer emellertid frågan, vilken verkan som bör tillerkännas den omständigheten, att modern till barnet under konceptionstiden visas hava haft umgänge med mer än en man. Visserligen pågå för närvarande undersökningar, med vilka avses att

fastställa, huruvida möjlighet föreligger att under vissa förhållanden på medicinsk väg i fråga om en eller flera av dem, som haft umgänge med modern under konceptionstiden (konkumbenterna), visa, att faderskap till barnet ej kan föreligga. Men de forskningar, som i förevarande hänseende bedrivits, synas ännu ej hava förts fram till en sådan punkt, att särskild hänsyn till dem för närvarande bör tagas i lagstiftningen. I den mån ett bestämt uttalande i berörda riktning i ett särskilt fall kan givas, föreligger redan enligt 26 § i lagen om barn utom äktenskap möjlighet till dess beaktande. Eljest måste, då umgänge med flera män ägt rum under konceptionstiden, det fortfarande i regel antagas, att i fråga om var och en av dem möjlighet föreligger, att han är fader till barnet.

Förevarande motion åsyftar nu införande av vissa lagbestämmelser rörande det särskilda bevismedel i faderskapsprocesser, som undersökningen av faderns, moderns och barnets blod skulle utgöra. Motionären framhåller, att det knappast kan anses tillfredsställande, att användningen av ett så viktigt bevismedel skall vara beroende av parternas goda eller dåliga vilja att ställa sig till förfogande. Det borde därför undersökas om icke parternas skyldighet att underkasta sig dylik undersökning kunde bli i lag fastslagen. Vidare borde en part kunna få sin rätt att begära blodundersökning lagligt fastställd. Slutligen borde ett övervägande ske, huruvida icke blodprovets laga beviskraft kunde i lag fastställas.

Motionen.

Över motionen har utskottet, i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver, begärt yttrande från medicinalstyrelsen.

Yttrande från medicinalstyrelsen.

I det yttrande, som styrelsen i anledning härav den 17 februari 1927 avgivit, anför styrelsen till en början:

Under de senaste åren har domstolarnas praxis alltmera gått i riktning mot att i tvivelaktiga fall vid utredning av faderskapsmål vända sig till medicinalstyrelsen för erhållande av utlåtande om möjligheten av påstått faderskap. Hänvändelse från domstol till medicinsk auktoritet funnes även uttryckligen angiven i 1917 års lag om barn utom äktenskap § 25.

På senaste tiden har vidare styrelsen medgivit föreståndaren för statens rättskemiska laboratorium att verkställa undersökningar av blodprov från angiven moder, barn och påstådd fader. Dylika undersökningar hava även utförts av andra vetenskapsmän.

I anslutning härtill hava upprepade gånger domstolar ifrågasatt, huruvida värde i bevisningshänseende kunde tillmätas undersökning av dylika blodprov för fastställande av faderskap.

Såsom exempel härå hänvisar styrelsen till en framställning den 9 december 1925 från ordföranden i Hammerdals tingslags häradsrätt, varefter styrelsen fortsätter:

Då styrelsen icke kunde finna, att den föreliggande svenska litteraturen i ämnet (delvis åberopad i motionen) lämnade svar å berörda fråga, och då styrelsen icke kunde utan vidare undandraga sig att besvara domstolarnas fråga, ansåg styrelsen nödigt att inhämta sakkunnigt utlåtande i ämnet, innan styrelsen tog ståndpunkt i huvudfrågan.

Styrelsen vände sig då först till föreståndaren för statens rättskemiska laboratorium professorn E. Wolff, och avgav denne den 18 december 1925 yttrande i ärendet, så lydande:

Det måste anses fastslaget, att alla människor med hänsyn till blodets isoagglutinatoriska egenskaper kunna hänföras till endera av 4 grupper. Det måste vidare anses i princip utrett, att förekomsten i de röda blodkropparna av de båda s. k. agglutinabla substanserna A och B äro dominanta egenskaper, som nedärvas efter Mendels lagar. Härav följer, att de icke kunna uppträda hos ett barn, med mindre än att de finnas hos åtminstone endera av föräldrarna.

De till åtskilliga tusental uppgående undersökningarna av blodbeskaffenheten hos barn och föräldrar ha också i stort sett bekräftat denna lagbundenhet. Därvid måste man emellertid skilja på 2 kategorier av fall.

Den ena utgöres av sådana fall, där hos båda föräldrarna samma dominanta karaktär, A eller B, förefunnits, men den andra saknats hos båda. I dylika fall har man *aldrig* kunnat påvisa den andra dominanta karaktären hos något av barnen.

Den andra kategorien utgöres av sådana fall, där den ena av föräldrarna saknat båda de dominanta karaktärerna, medan A eller B förefunnits hos den andra. I dylika fall borde ju hos barnen endast den dominanta karaktär kunna uppträda, som konstaterats hos en av föräldrarna. Så har också nästan alltid varit fallet. I enstaka undantagsfall har man emellertid hos något barn i en sådan familj funnit den andra dominanta karaktären. Det lider intet tvivel, att flertalet av dessa avvikelser endast äro skenbara och bero antingen på felaktig teknik vid blodundersökningens utförande eller på att barnet i fråga varit illegitimt. De återstående fallen torde med sannolikhet kunna förklaras genom förekomsten av de s. k. subgrupperna, vilka ännu icke äro fullt utredda.

I fråga om faderskapsbevisning ställer sig saken därför på följande sätt.

1. Någon positiv bevisning kan blodundersökningen aldrig lämna.

2. Däremot är det i ett mindretal fall möjligt att genom blodundersökning utsluta en viss persons faderskap, nämligen om hos barnet påvisas en dominant karaktär, A eller B, som saknas hos modern och den föregivne fadern.

a) Sådan utslutningsbevisning är a priori otänkbar i de fall, där barnet och modern tillhöra samma blodgrupp, vidare i de fall, då barnet saknar båda de dominanta karaktärerna, och i de fall, då den föregivne fadern äger båda de dominanta karaktärerna.

b) I de fall, då den ena dominanta karaktären ensam finnes hos såväl modern som den uppgivne fadern, men likväl den andra dominanta karaktären kan påvisas hos barnet, kan den uppgivne *faderns faderskap med säkerhet utslutas*.

Jag tillåter mig citera vad *Schiff* yttrar härom i ett till sista tyska upplagan av *Lattes'* kända arbete »Die Individualität des Blutes» fogat bihang: »Die forensisch-medizinische Verwertbarkeit der Blutgruppendiagnose nach deutschem Recht». Han yttrar där: »Die Sicherheit der Diagnose in derartigen Fällen dürfte annähernd die gleiche sein wie die der Artbestimmung von Tieren mittelst der Präzipitinreaktion und noch grösser als die immerhin auch schon sehr grosse Bestimmtheit, mit der sich eine positive serologische Syphilisdiagnose abgeben lässt.»

c) I de fall slutligen, där modern äger den ena av de dominanta egenskaperna, men den föregivne fadern saknar båda eller vice versa, men barnet likväl företer den andra dominanta egenskapen, torde det på vetenskapens nuvarande standpunkt vara klokast att endast säga, att den uppgivne fadern *med största sannolikhet icke är barnets fader*.

En självklar förutsättning för att dylika blodundersökningar skola tillmätas beviskraft, är naturligtvis, att de utföras av fullt kompetent person. Lämpligast torde undersökningarna i fråga böra hänskjutas till statens rättskemiska laboratorium.

Styrelsen öfverlämnar vidare, att styrelsen i rättsmedicinsk nämnd den 14 januari 1926 haft framställningen från ordföranden i Hammerdals tingslags häradsrätt till handläggning, varvid *medlemmen av styrelsens vetenskapliga råd, professorn G. Hedrén* avgivit ett yttrande till protokollet, så lydande:

På senaste tid har upprepade gånger från vederbörande domstolar ifrågasatts, huruvida värde i bevisningshänseende kan tillmätas blodprov på sätt i nu föreliggande skrivelse från Hammerdals tingslags häradsrätt närmare angives. Då enligt min mening medicinalstyrelsen icke bör förorda tillämpning av ifrågasatt blodindividualitetsprov i här ifrågasatta rättsmedicinska spörsmål, såvida ej detta provs bevisvärde i förenämnda hänseende kan från serologisk synpunkt anses vara med den vissast fastställt, att möjlighet av felkällor är fullständigt utesluten, får jag föreslå, att rättsmedicinska nämnden beslutar hemställa, att medicinalstyrelsen hos medicinska fakulteten i Lund anhåller om utlåtande i berörda avseende särskilt jämväl med beaktande, huruvida vid bevisning angående faderskap ett hos modern till barnet till äventyrs tidigare genomgången havandeskap — efter samlag med samma eller annan man — kan fränkännas inverkan på ett senare barns blodbeskaffenhet eller, därest en dylik inverkan icke kan med vissast uteslutas, huruvida densamma kan utgöra en felkälla med hänsyn till blodprovets absoluta bevisvärde.

Enligt vad i styrelsens yttrande därefter upplyses, avlät styrelsen den 27 januari 1926 skrivelse till medicinska fakulteten i Lund med anhållan om utlåtande i enlighet med vad professorn Hedrén i sitt nyssberörda yttrande föreslagit. Fakulteten hänsköt ärendet för utredning till *professorerna J. Forsman och E. Sjövall*, vilka i utlåtande till fakulteten den 19 februari 1926 anförde:

Det från serologien hämtade blodprov, om vilket det här är fråga, erfordrar en teknik, vars enskildheter måste följas med största noggrannhet och sakkunskap. Detta är den första förutsättningen för att metoden över huvud skall kunna erhålla någon betydelse i här berörda hänseende. Vi utgå alltså ifrån att, därest metoden skulle komma till användning, dess handhavande överlämnas åt någon därmed fullt förtrogen person eller institution. I dylika händelser kan den närmaste felkällan med säkerhet undgås, nämligen förväxlingen av den äkta agglutinationen av röda blodkroppar (observationen härav utgör det centrala i prövningen) med den falska agglutinationen, som består däri, att blodkropparna häfta vid varandra i myntrulleliknande rader. Vidare kan vid sådant handhavande tillbörlig uppmärksamhet fästas vid den felkälla, som hänger samman med de växlingar i mängd, som agglutinogener och agglutiner förete. Särskilt de senare visa, liksom andra normalantikroppar, rätt oansenliga dylika växlingar, och det dröjer även någon tid efter ett barns födelse, innan agglutininerna nå sin fulla utveckling. Härav framgår vikten av att utsträcka prövningen till agglutininerna. Men det förefaller, som om även dessa kunde i enstaka fall vara rätt svagt framträdande; det synes antagligt, att de mycket få avvikelser från den regelrätta nedärvningen, som iakttagits, kunna erhålla sin förklaring däri, att förefintliga, men svagt framträdande agglutinogener förbisets och ifrågasatt person därigenom felaktigt hänförs till gruppen utan agglutinogener. I kändedomen härom ligger givetvis även korrektivet mot denna felkälla: där vid en prövning anledning skulle finnas att tänka på densamma, blir det en skyldighet för den sakkunniga undersökningen att säkerställa analysen genom att förnya provet.

Efter allt att döma, kan provet med angivna försiktighetsmått utföras med betryggande säkerhet. Vad tolkningen beträffar, synes ingen anledning finnas att befara, att ett tidigare genomgången havandeskap skall sätta något spår

i själva blodkonstitutionen hos modern eller återverka på barnets i ett senare havandeskap. Det har visserligen påståtts, att isoagglutiner från modern övergå under havandeskapstiden på barnet och återfinnas i barnets blod. Likaså torde det ej kunna med säkerhet uteslutas, att ifrågavarande kroppar skulle kunna komma in i ett spädbarns organism genom amningen, eller att de skulle kunna passera från ett foster till dess moder, vilket sistnämnda dock blivit bestritt. Om emellertid en dylik, för det närvarande icke påvisad passage skulle förekomma, och moderns och barnets blod därigenom skulle erhålla en beskaffenhet i förevarande hänseende, som icke enbart grundade sig på den egna konstitutionen, så skulle denna felkälla dock vara utan egentlig betydelse i rättsmedicinskt hänseende. Den skulle allenast bidra att minska det antal fall, i vilka en svarande kunde genom detta blodprov frias från en ogrundad misstanke att vara barnafader, men däremot aldrig fria en svarande, som verkligen är barnafadern. Dessutom kan framhållas, att denna felkälla bör kunna undvikas därigenom att man i ett tveksamt fall uppskjuter undersökningen någon tid. Den här som möjlig ifrågasatta passagen från moder till barn eller tvärtom kan icke tänkas åstadkomma annat än en tillfällig, snart försvinnande överympning; härför talar mycket starkt dels den omständigheten, att passivt överförda antikroppar snabbt försvinna, dels även de undersökningar, som ådagalagt, hur konstant blodkonstitutionen håller sig under en individs hela levnad, oberoende av tillfälliga inflytelser.

Praktiskt taget, kan alltså även tolkningen av en individs nedärvda blodkonstitution företagas genom ifrågavarande blodprov med betryggande rättsmedicinsk säkerhet. Åtminstone kan detta, med ledning av redan nu föreliggande, mycket omfattande undersökningsserier, utsägas vad beträffar friska personer. Det är ännu icke uttrönt, i vilken mån blodets individuella egendomlighet kan rubbas genom allvarliga sjukdomar, i så fall närmast genom sjukdomar i blodet självt. Det torde således tills vidare vara klokt att här hålla sig avvaktande och inskränka metodens användning till personer, vilkas hälsotillstånd icke giver anledning till erinran.

Ytterligare måste emellertid framhållas, att, när blodundersökningen sålunda företagits i ett paternitetsmål och de ifrågavarande individernas blodkonstitution registrerats, även själva avgörandet av frågan om faderskap bör företagas med viss försiktighet. Det är ju välkänt, att förevarande prövning aldrig kan föra fram till positiv bevisning av faderskapet, utan endast till konstaterande i ett mindretal fall, att den åklagade *icke* är fadern. Men alldeles oavsett detta måste man för det närvarande beakta, att den ärvtlighetsgång, som ifrågavarande blodkonstitution företer, icke är i enskildheter ännu säkert fastställd. Den äldre uppfattningen, att man här har att göra med tvenne par av arvenheter, som nedärvas fullt oberoende av varandra, har blivit betvivlad, och en åskådning om ärvtlighetsgången har framställts (Bernstein), grundad på hypotesen om trenne, kopplade arvenheter. Med avseende på tillämpningen i en praktisk fråga om släktskap skilja sig de båda uppfattningarna i de fall, då någon av föräldrarna äger båda de förefintliga slagen av agglutinogener, och den nyare uppfattningen leder härvidlag i flera fall än den tidigare till slutledningen, att den åklagade icke är fadern. För undvikandet av möjligheten, att en åklagad, som verkligen är barnafadern, skulle kunna bli friad genom utslaget av blodprovet, bör alltså tolkningen tills vidare företagas medelst den äldre uppfattningen.

Nu nämnda osäkerhet i fråga om gången av den i och för sig säkra nedärvningen av de berörda individuella blodegendomligheterna i förening med den omständigheten, att den praktiska tillämpning i rättsmedicinska frågor, som företagits utomlands, ännu är mycket ung, torde göra det önskvärt, att — där est medicinalstyrelsen skulle finna skäl föreligga att använda metoden — slut-

ledningarna i de enskilda rättsmedicinska fallen tills vidare företagas utan allt för kategorisk formulering. Även utomlands synes man för närvarande förbinda intresset för metodens användning i rättsmedicinska fall med åsikten, att man först på grundvalen av en samlad praktisk erfarenhet kan slutgiltigt besvara frågan, om metoden äger det stora värde, som man är benägen att tilldela densamma på teoretiska grunder och med ledning av nu föreliggande vetenskapliga publikationer.

Med skrivelse i mars 1926 avgav *medicinska fakulteten i Lund* utlåtande och hänvisade därvid till det av professorerna Forssman och Sjövall avgivna utlåtandet. Nämnda båda utlåtanden överlämnade styrelsen vid slutlig prövning av framställningen från ordföranden i Hammerdals tingslags häradsrätt såsom svar å den gjorda hemställan om yttrande i målet.

I sitt yttrande till utskottet upplyser styrelsen vidare, att i slutet av år 1926 från hovrätten över Skåne och Blekinge inkommit handlingar i besvärsmål rörande underhåll åt barn utom äktenskap jämte begäran om styrelsens utlåtande, särskilt med hänsyn till ett av svaranden åberopat, av *professorn J. Forssman* utfärdat intyg.

Detta intyg, dagtecknat i Lund den 14 oktober 1926, lydte som följer:

En person, som uppgav sig heta S. A., 18 år, och hennes barn, som för närvarande vårdas på barnsjukhuset i Lund, hava i dag undersökts för blodgruppsbestämning. Barnet bär namnet M. Moderns blodkroppar sakna agglutininogen, barnets däremot tillhöra blodgrupp II. Den person, som utpekats som fader till barnet nämligen H. S., 21 år, undersöktes den $13/10$ och befanns i likhet med modern sakna agglutinogen i sina blodkroppar. Vid sådant förhållande kan denne ej vara fader till barnet.

Enligt vad styrelsen därefter i sitt yttrande meddelar, avlät styrelsen med anledning av hovrättens framställning den 27 januari 1927 skrivelse till *medicinska fakulteten i Lund* med begäran om yttrande, huruvida erfarenheten rörande värdet av blodundersökningar vid bestämmande av faderskap under tiden efter det fakultetens föregående utlåtande avgavs nu föranledde till ändring i samma utlåtande.

Såsom svar härå överlämnade fakulteten den 11 februari 1927 ett den 8 i samma månad dagtecknat utlåtande av *professorerna Forssman* och *Sjövall*, åt vilka fakulteten överlämnat besvarandet av styrelsens förfrågan. Utlåtandet hade följande lydelse:

Sedan undertecknade avgåvo vårt yttrande över blodgruppsförhållandena och deras användning inom rättsmedicinen, har en stor sammanställning utkommit av Hirszfeld. Av denna synes framgå att de av Bernstein gjorda invändningarna mot den av Hirszfeld och v. Dungern omfattade uppfattningen, enligt vilken ärftligheten av de olika agglutinogenen sker fullt oberoende av varandra, ej ha stöd i de faktiska förhållandena och att den Hirszfeld—v. Dungenerska uppfattningen synes vara väl grundad. Vidare synes inga skäl föreligga som tala för att blodkonstitutionen ändras genom sjukdomar. Under sådana förhållanden och då för övrigt de av mig, Forssman, undersökta patienterna i detta fall voro friska, talar allt för den dragna slutsatsens riktighet, sådan den formulerats i intyget. Emellertid kan givetvis ännu invändas att ännu större erfarenhet är önskvärd, innan så bestämda slutsatser dragas, vadan slutsatsens formulering i intyget skulle kunna modifieras därhän, att den sista punkten

finge följande lydelse: »Vid sådant förhållande är med en till visshet gränsande sannolikhet H. S. ej fader till barnet.»

För egen del anför *medicinalstyrelsen* i yttrandet till utskottet följande:

Såsom framgår av fakultetens yttranden, kan kunskapen om hithörande biologiska företeelser ännu icke anses vara i alla avseenden så vetenskapligt fastställd, att det är berättigat tillerkänna de ifrågasatta blodundersökningarna absolut bevisvärde, när det gäller att i ett rättsfall avgöra, huruvida ett påstått faderskap låter sig med fullständig visshet uteslutas. Vår nuvarande kunskap angående dessa blodundersökningar lämnar likväl goda skäl för antagandet, att fortsatt vetenskaplig forskning angående dessa biologiska företeelser omsider skall tillåta en fullständigt motsägelsefri tillämpning av förenämnda blodundersökningar jämväl beträffande sådana rättsliga tvistemål, som röra ifrågasatt faderskap.

Emellertid synes det *medicinalstyrelsen* önskvärt, att även i vårt land vetenskapliga undersökningar igångsätts för att bidra till en slutgiltig lösning av här ifrågavarande spörsmål. Dylika i erforderlig omfattning anställda undersökningar komma naturligen att draga icke så obetydliga kostnader. Man kan dock givetvis beräkna, att de vetenskapliga forskningsresultaten kunna ställas i visst förhållande till de medel, som ställas till förfogande. Ett särskilt extra förslagsanslag torde nog bliva erforderligt och får väl anses icke böra lämpligen understiga 25,000 kronor, om resultatet av undersökningarna skall bliva av något värde. Det är likväl uppenbarligen av stor vikt, att största möjliga sakkunskap får göra sig gällande redan beträffande själva planläggningen av de vetenskapliga undersökningar, som här åsyftas. Från denna synpunkt anser *medicinalstyrelsen* det vara lämpligt, att frågan om dessa undersökningars planläggning och närmare anordning överlämnas åt de medicinska fakulteterna i Uppsala och Lund samt lärarkollegiet vid Karolinska Institutet att avgöra.

Med hänsyn till vad ovan föreslagits och anförts ligger det klart, att *medicinalstyrelsen* icke finner skäl att tillstyrka bifall till motionärens hemställan, sådan den avfattats i föreliggande motion. Styrelsen vill emellertid i anledning av den väckta motionen hemställa, att utskottet ville föreslå riksdagen att för budgetåret 1927—1928 anvisa ett större extra förslagsanslag, exempelvis 25,000 kronor, för anställande av systematiska vetenskapliga undersökningar angående här omnämnda biologiska blodreaktioner och deras praktiska tillämpning särskilt i det syfte motionären framhåller samt att det uppdrages åt nämnda fakulteter samt lärarkollegiet vid Karolinska Institutet att uppgöra förslag angående dessa undersökningars planläggning och lämpliga utförande. När slutresultaten av här föreslagna vetenskapliga undersökningar föreligga, kan tiden anses vara inne att pröva, om och i vilken mån lagstiftningsåtgärder böra vidtagas i den riktning motionen avser.

Enligt vad utskottet inhämtat, har *medicinalstyrelsen* i det i styrelsens yttrande omförmälda målet från hovrätten över Skåne och Blekinge den 24 februari 1927 avgivit det utlåtande, att det, om endast hänsyn toges till det av S. åberopade, av professor Forssman den 14 oktober 1926 utfärdade intyget, på vetenskapens nuvarande ståndpunkt visserligen kunde anses sannolikt, men dock icke uppenbart, att S. ej kunde vara fader till i målet ifrågakomna barn.

Utskottet. Såsom framgår av vad i ärendet förekommit, är blodundersökningsmetoden icke ännu så vetenskapligt utredd, att det kan anses lämpligt att i lagstift-

ningen taga hänsyn till densamma, och finner sig utskottet på grund härav icke för närvarande kunna tillstyrka vidtagande av åtgärd i motionens syfte. Vad angår medicinalstyrelsens i yttrandet till utskottet gjorda hemställan om anslag för anställande av systematiska vetenskapliga undersökningar angående här ifrågavarande blodreaktioner m. m. finner utskottet det väl vara av stor betydelse, att forskningar bedrivs till fullkomnande av metoden, men tillkommer det icke utskottet att göra framställning om anvisande av medel för dylikt ändamål.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 28 mars 1927.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerman*, *Hederstierna*, *Jacob Larsson**, *Ernst Svenson**, *P. E. A. Jonsson*, *Petrén*, *G. Dahl* och *Bismark*;

från andra kammaren: herrar *Lindley*, *Jansson* i Edsbäcken, *Nilsson* i Antnäs, *Johansson* i Brånalt*, *Carlson* i Mölndal, *Sjögren* och fru *Östlund* samt herr *Christenson* i Södertälje*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering